Okuw kitaplarynda, şonuň ýaly hem beýleki ylmy işlerde şahyryň doglan we aradan çykan ýyllary dürli-dürli berilse-de, esasan, 1733-1782-nji ýyllar getirilýär. Bu seneleriň şahyryň biografiýasy bilen baglanyşdyrylmagy wenger alymy A.Wamberiniň «Orta Aziýa syýahat» atly kitabynyň esasynda. A.Wamberi öz kitabynda şeýle ýazypdyr: «Ol (Magtymguly–A.A.) türkmenleriň gökleň taýpasyndan, segsen ýyl mundan ozal bolupdyr». Mälim bolşy ýaly, A.Wamberi Orta Aziýa 1863-nji ýylda gelýär. Şol ýyl hem Gyzyl ahundan ol şahyr baradaky maglumatlary alýar. Ine, şol maglumat esasynda hem Magtymguly 1783-nji ýylda dünýäden ötüpdir diýlen netijä gelnipdir. A.Wamberi Magtymgulynyň näçe ýaşda aradan çykandygy, has dogrusy, şahyryň doglan wagty barada hiç hili maglumat bermändir. Muňa garamazdan, Magtymgulynyň doglan senesi hökmünde 1733-nji ýylyň kabul edilmegi hem A.Wamberiniň Gyzyl ahuna salgylanyp beren ýokarky we halk maglumatlarynyň esasyndadyr. Bu hakda türkmen edebiýatyny ilkinji öwrenijileriň biri Ahundow Gürgenli 1939-njy ýylda şeýle ýazýar: «XIX asyr Ýewropa alymlaryndan Wamberiniň diýmegine görä, Magtymguly 1783-nji ýylda aradan çykan bolsa, soňky wagtlarda onuň öz nesilleriniň arasyndan ýygnalan has ynançly bir materialymyza görä, Magtymguly 1195-nji hijri, ýagny 1780-nji ýylda 49 ýaşynda wepat bolupdyr». A.Gürgenli 1940-njy ýylda Magtymgulynyň şygyrlaryny çap etdirip, oňa ýazan sözbaşysynda hem bu pikirini gaýtalaýar: «Magtymguly 1731-nji ýylda eneden doglup, 1780-nji ýylda hem ölýär». Bu neşiriň yzýany, ýagny 1941-nji ýylda Ruhy Alyýew bilen Gürgenli Ahundow şahyryň şygyrlarynyň üçünji neşirini çap etdirýärler.

Все права защищены